

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
“КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ІГОРЯ
СІКОРСЬКОГО”**

**Факультет соціології і права
Кафедра господарського та адміністративного права**

“На правах рукопису”
УДК 340.114.007.3(477)

“До захисту допущено”
Завідувач кафедри
О.О. Кравчук
“ ____ ” _____ 201__ р.

Магістерська робота

зі спеціальності 081 “Право”

на тему: **Правова природа корпоративних спорів**

Виконав: студент 6 курсу, групи СП-62м

Кошицький Артур Леонідович

(підпис)

Науковий керівник: доцент кафедри господарського та адміністративного права,
к.ю.н., доцент Бевз Світлана Іванівна

(підпис)

Рецензент: доцент кафедри господарського права Київського національного
університету ім. Т.Г. Шевченка, к.ю.н., доцент Кравець Ірина Мирославівна

(підпис)

Засвідчую, що у цій магістерській роботі
немає запозичень з праць інших авторів
без відповідних посилань.

Студент _____
(підпис)

Київ – 2017 року

Кошицький А. Л. Правова природа корпоративних спорів. – Рукопис.

Магістерська робота зі спеціальності 081 «Право». – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Факультет соціології і права. Кафедра господарського та адміністративного права. Київ, 2017.

Магістерську роботу присвячено дослідженню правової природи корпоративних спорів. Надана характеристика корпоративного конфлікту, який є початковим етапом корпоративного спору; проаналізована відмінність корпоративного конфлікту та корпоративного спору; визначені поняття та ознаки корпоративного спору; надана класифікація видів корпоративного спорів; визначено законодавство яке застосовується у спорах, що виникають під час реалізації та захисту корпоративних справ; проаналізована судова практика розгляду корпоративних спорів; надані альтернативні шляхи вирішення корпоративних спорів та наведені приклади зарубіжних країн; досліджено розвиток та особливості похідного позову на території України.

Ключові слова: конфлікт, спір, корпоративний конфлікт, корпоративний спір, кодекс, закон України, поняття, методи, ознаки, судова практика.

Кошицкий А. Л. Правовая природа корпоративных споров. – Рукопись.

Магистерская работа по специальности 081 «Право». – Национальный технический университет Украины «Киевский политехнический институт имени Игоря Сикорского». Факультет социологии и права. Кафедра хозяйственного и административного права. Киев, 2017.

Магистерскую работу посвящена исследованию правовой природы корпоративных споров. Дана характеристика корпоративного конфликта, который является начальным этапом корпоративного спора; проанализирована отличие корпоративного конфликта и корпоративного спора; определены понятия и признаки корпоративного спора; предоставлена классификация видов корпоративного споров; определены законодательство которое применяется в спорах, возникающих при реализации и защиты корпоративных дел;

проанализирована судебная практика рассмотрения корпоративных споров; предоставлены альтернативные пути решения корпоративных споров и приведены примеры зарубежных стран; исследовано развитие и особенности производного иска на территории Украины.

Ключевые слова: конфликт, спор, корпоративный конфликт, корпоративный спор, кодекс, закон Украины, понятия, методы, признаки, судебная практика.

Koshitskiy A. L. The legal nature of corporate disputes. – Manuscript.

Master Thesis in speciality 081 «Law». – National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute». Faculty of Sociology and Law. Department of Economic and Administrative Law. Kyiv, 2017.

Master Thesis is dedicated to the study of the legal nature of corporate disputes. The characteristic of corporate conflict, which is the initial stage of a corporate dispute, is given. Analyzed the difference between corporate conflict and corporate disputes. Defined notions and signs of a corporate dispute. Classification of types of corporate disputes is provided. Legislation that applies in disputes arising from the implementation and protection of corporate matters is defined. The judicial practice of consideration of corporate disputes is analyzed. Alternative ways of resolving corporate disputes and examples of foreign countries provided. The development and features of a derivative action in the territory of Ukraine are researched.

Key words: conflict, dispute, corporate conflict, corporate dispute, code, law of Ukraine, notions, methods, signs, arbitration practice.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень : Конвенція від 10 червня 1958 р. // Офіційний вісник України. – 2004 р. – № 45. – Ст. 3004.
2. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996 р. - № 30. – Ст. 141
3. Про акціонерні товариства : Закон України від 17 вересня 2008 р. № **514-VI** // Офіційний вісник України. – 2008 р. – № 81. – Ст. 2727.
4. Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів : Закон України від 3 жовтня 2017 р. № 2147-VIII // **Голос України. – 28.11.2017. – № 221-222.**
5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визначення підсудності справ з питань приватизації та з корпоративних спорів : Закон України від 15 грудня 2006 р. № **483-V** // **Відомості Верховної Ради України. – 2007 р. – № 9. – Ст. 77.**
6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту прав інвесторів: Закон України від 7 квітня 2015 р. № **289-VIII** // Офіційний вісник України . – 2015 р. – № 37. – Ст. 1110.
7. Про господарські товариства : Закон України від 19 вересня 1991 р. № **1576-XII** // **Відомості** Верховної Ради України. – 1991 р. – № 49. – Ст. 682.
8. Про депозитарну систему України : Закон України від 6 липня 2012 р. № **5178-VI** // Офіційний вісник України. – 2012 р. – № 76. – Ст. 3066.
9. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань : Закон України від 15 травня 2003 р. № **755-IV** // Офіційний вісник України . – 2003 р. – № 25. – Ст. 1172.
10. Про кооперацію : Закон України від 10 липня 2003 р. № **1087-IV** // Офіційний вісник України. – 2003 р. – № 33. – Ст. 1774.

11. Про міжнародний комерційний арбітраж : Закон України від 24 лютого 1994 р. № **4002-ХІІ** // Відомості Верховної Ради України. – 1994 р. – № 25. – Ст. 198.
12. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № **1697-VII** // Офіційний вісник України. – 2014 р. – № 87. – Ст. 2471.
13. Про третейські суди : Закон України від 11 травня 2004 р. № **1701-IV** // Офіційний вісник України. – 2004 р. – № 23. – Ст. 1540.
14. Про фермерське господарство : Закон України від 19 червня 2003 р. № **973-IV** // Відомості Верховної Ради України. – 2003 р. – № 45. – Ст. 363.
15. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України від 23 лютого 2006 р. № **3480-IV** // Офіційний вісник України. – 2006 р. – № 13. – Ст. 857.
16. Господарський кодекс України № 436-IV від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. - № 18. – Ст. 144.
17. Господарський процесуальний кодекс України № **1798-ХІІ** від **6 листопада 1991 р.** // Відомості Верховної Ради України. – 1992 р. – № 6. – Ст. 56.
18. Цивільний кодекс України № 435-IV від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. - № 40. – Ст. 356.
19. Цивільний процесуальний кодекс України № **1618-IV** від **18 березня 2004 р.** // Відомості Верховної Ради України. – 2004 р. – № 40, / 40-42 /. – Ст. 492.
20. Про деякі питання практики вирішення спорів, що виникають з корпоративних правовідносин: Постанова Пленуму Вищого господарського суду України від 25 лютого 2016 р. № 4 // Вісник господарського судочинства. – 2016 р. – № 1. – Стор. 72.
21. Про деякі питання практики застосування заходів до забезпечення позову : Постанова Пленуму Вищого господарського суду України від 26 грудня 2011 р. № 16 // Вісник господарського судочинства. – 2012 р. – № 1. – Стор. 20.
22. Про деякі питання участі прокурора у розгляді справ, підвідомчих господарським судам : Постанова Пленуму Вищого господарського суду України від 23 березня 2012 р. № 7 // Вісник господарського судочинства. – 2012 р. – № 3. – Стор. 42.

23. Про підсумки роботи господарських судів України у I півріччі 2007 року та їх завдання на поточний рік : Постанова Пленуму Вищого господарського суду України та Ради суддів господарських судів України від 26 липня 2007 р. // Вісник господарського судочинства. – 2007 р. – № 4.
24. Про практику розгляду судами корпоративних спорів : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 24 жовтня 2008 р. № 13 // Вісник Верховного суду України. – 2008 р. – № 11.
25. Рішення Конституційного Суду України від 08.04.99 № 3-рп/99 щодо офіційного тлумачення положень ст. 2 Арбітражного процесуального кодексу України // Офіційний вісник України. – 1999 р. – № 15. – Ст. 614.
26. Рішення Конституційного Суду України від 1 грудня 2004 р. №18-рп/2004 щодо офіційного тлумачення окремих положень частини першої статті 4 Цивільного процесуального кодексу України (справа про охоронюваний законом інтерес) // Офіційний вісник України. – 2004. - № 50. – Ст. 3288.
27. Рішення Конституційного Суду України від 05.02.2013 №1-рп/2013 щодо офіційного тлумачення положень частини четвертої статті 58, частини першої статті 64 Закону України «Про господарські товариства» // Офіційний вісник України. – 2013 р. – № 14. – Ст. 508.
28. Про медіацію : Проект Закону України від 17 грудня 2015 р. № 3665 [Електронний ресурс]. – Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=3665&skl=9.
29. Алексеев Г. В. Корпоративные конфликты: причины их возникновения и способы преодоления / Г. В. Алексеев, А. Д. Бобрышев, Е. Н. Боханова. – М. : Едиториал, 2002. – 298 с.
30. Алексеев С. С. Общая теория права. В 2 т. / С. С. Алексеев. – М.: Юрид. лит., 1981. – Т. I. – 360 с.
31. Андреева А. Р. Правовое регулирование корпоративных конфликтов по законодательству Российской Федерации : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 /

- А. Р. Андреева ; Российский государственный гуманитарный университет. – М., 2011. – 185 с.
32. Асосков А. В. Презентация «Допустимость разрешения корпоративных споров в третейских судах» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.myshared.ru/slide/298838/>.
33. Астапов А. В поисках арбитражной оговорки / Астапов А., Блинов Е., Афанасьева В. // Юридическая практика. – 2001. – № 32. – 14–15 с.
34. Белоусов Б. Перспективы развития медиации в Украине / Белоусов Б. // Юрист и закон. – 2014. – № 25 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.vkp.ua/content/files/article_belousov_uz_liga_rus.pdf.
35. Бобровник С. В. Компромiс i конфлiкт у правi: антрополого-комунiкативний пiдхiд до аналізу : моногр. / С. В. Бобровник. – К. : Юридична думка, 2011. – 384 с.
36. Бочарова О. Способи поглинання акцiонерних товариств / О. Бочарова // Пiдприємництво, господарство i право. – 2009. – № 10. – С. 149-151.
37. Бринцев О.В. Сутнiсть правових спорiв у сферi пiдприємництва та способи їх вирiшення: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Нацiональна юридична академiя України iм. Ярослава Мудрого. — Х., 2001. — 228с.
38. Бутнев В. В. К понятiю механизма защиты субъективных прав / В. В. Бутнев // Субъективное право: проблемы осуществления и защиты. – Владивосток: Изд-во Дальневост. ун-та, 1989. – С.9–11.
39. Веленто А. И. Конфликт интересов в корпоративных отношениях / А. И. Веленто // Механизм правового регулирования общественных отношений: теория и практика : материалы Междунар. науч.-практ. конф. (Гродно, 4–5 апреля 2008 г.) / ГрГУ им. Я. Купалы ; редкол. : Р. Н. Ключко (отв. ред.) [и др.]. – Гродно : ГрГУ, 2008. – С. 248–250.
40. Вiнник О. М. Публiчнi та приватнi iнтереси в господарських товариствах: проблеми правового забезпечення : моногр. / О. М. Вiнник. – К. : АТiка, 2003. – 352 с.

- 41.Вінник О. М. Теоретичні аспекти правового забезпечення реалізації публічних і приватних інтересів в господарських товариствах : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.04 / О. М. Вінник ; Київський нац. ун-т імені Тараса Шевченка. – К., 2004. – 631 с.
- 42.Гайдаенко Шер Н. И. Обязательная медиация: опыт Италии / Гайдаенко Шер Н. И. // Третейский суд. – 2012. – № 1. – С. 156–165.
- 43.Глусь Н. С. Корпорації та корпоративне право: поняття, основні ознаки та особливості захисту : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Н. С. Глусь; Київський нац. ун-т імені Тараса Шевченка. – К., 2000. – 23 с.
- 44.**Господарське право** : підручник / В.С.Щербина. – 5-те вид., перероб. і допов. – К.: Юрінком Інтер, 2012. – 600 с.
- 45.Господарське право : підручник / Д. В. Задихайло, В. М. Пашков, Р. П. Бойчук та ін.; за заг. ред. Д. В. Задихайла, В. М. Пашкова. – Х.: Право, 2012. – 696 с.
- 46.Господарське право України: Навчальний посібник / За заг. ред. проф. Н.О. Саніахметової. – Х.: «Одіссей», 2005. – 608 с.
- 47.Данельян А. А. Корпорация и корпоративные конфликты / А. А. Данельян. – М.: Камерон, 2007. – 192 с.
- 48.Джемилова Ф.С. Усовершенствование правового регулирования разрешения корпоративных споров / Ф.С.Джемилова // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Серия: Юридические науки. – 2013. – Т. 26 (65). № 1. – С. 350-353.
- 49.Дзера О.В. Правознавство: Підручник / За відп. ред. О. В. Дзери – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 848 с.
- 50.Елисейкин П. Ф. О понятии и месте охранительных отношений в механизме правового регулирования / П. Ф. Елисейкин // Юридические гарантии применения права и режим социалистической законности в СССР. – Ярославль, 1975. – Вып. 1. – С. 5–10.
- 51.Жорнокуй Ю. М. Зловживання корпоративним правом акціонерами як причина виникнення корпоративного конфлікту / Ю. М. Жорнокуй // Вісник

- Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. – Серія :
Право. – 2012. – Вип. 13. – № 1034. – С. 87–91.
52. Жорнокуй Ю. М. Конфлікт інтересів та корпоративний конфлікт в акціонерних товариствах: до питання тлумачення понять / Ю. М. Жорнокуй // Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України : зб. ст. – Вип. 30. – Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника, 2012. – С. 101–111.
53. Жорнокуй Ю. М. «Конфлікт інтересів» та «корпоративний конфлікт»: спільні та відмінні ознаки / Ю. М. Жорнокуй // Підприємництво, господарство і право. – 2007. – № 11. – С. 43–47.
54. Жорнокуй Ю. М. Цивільно правова природа корпоративних конфліктів в акціонерних товариствах : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.03 / Ю. М. Жорнокуй; Харківський національний університет внутрішніх справ, Харків, 2016 р. – 476 с.
55. Замазий А. В. Об арбитрабельности корпоративных споров // Третейский суд. – 2012. – № 3. – С. 51–52.
56. Илларионова Т. И. Система гражданско-правовых охранительных мер : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.03 / Т. И. Илларионова ; Свердловский юридический институт, Свердловск, 1985. – 382 с.
57. Иоффе О. С. Избранные труды по гражданскому праву: Из истории цивилистической мысли. Критика теории «хозяйственного права» / О. С. Иоффе. – М. : Статут, 2000. – 777 с.
58. Калмыков Ю. Х. Принцип всемерной охраны социалистической собственности в гражданском праве / Ю. Х. Калмыков. – Саратов : Изд-во Саратов. гос. ун-та, 1987. – 216 с.
59. Карабельников Б. Р. Форма арбитражного соглашения в международном коммерческом арбитраже / Карабельников Б. Р. // Права и экономика. – 2001. – № 3. – С. 28–33.
60. Кархалев Д. Н. Охранительное гражданское правоотношение / Д. Н. Кархалев. – М. : Статут, 2009. – 332 с.

- 61.Кашанина Т. В. Корпоративное право: учебник / Т. В. Кашанина. – 5-е изд., перераб. и доп. – М.: Издательство Юрайт; Высшее образование, 2010. – 899 с.
- 62.Кирилловых А. А. Корпоративное право: Курс лекций / А. А. Кирилловых. – М. : Юстицинформ, 2009. – 192 с.
- 63.Кобецька Н. Р. Корпоративний контроль в акціонерних товариствах: суть, особливості та законодавчі обмеження / Н. Р. Кобецька // Актуальні питання цивільного та господарського права. – 2009. – № 6. – С. 11–15.
- 64.Ковалишин О. Р. Корпоративний спір: характерні особливості та класифікація / О. Р. Ковалишин [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/apvchzu_2009_21_17.pdf.
- 65.Козлова Н. В. Правосуб'єктність юридического лица / Козлова Н. В. – М., 2005. – С. 232–273.
- 66.Корпоративне право України : підруч. / В. В. Луць, В. А. Васильєва, О. Р. Кібенко, І. В. Спасибо-Фатєєва [та ін.] ; за заг. ред. В. В. Луця. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – 384 с.
- 67.Корпоративное право : учеб. для юрид. вузов / В. В. Гушин, Ю. О. Порошкина, Е. Б. Сердюк. – М. : Эксмо, 2006. – 640 с.
- 68.Кошицький А.Л. Розвиток та особливості похідного позову на території України // Цінність права як найефективнішого регулятора суспільних відносин: Міжнародна науково-практична конференція, м. Харків, 6-7 жовтня 2017 р. – Х.: Східноукраїнська наукова юридична організація, 2017. – С 33-36.
- 69.Кравчук В. М. Корпоративне право. Науково-практичний коментар законодавства та судової практики / В. М. Кравчук. – К. : Істина, 2005. – 720 с.
- 70.Кравчук В. М. Підвідомчість корпоративних спорів / Кравчук В. М. // Вісник господарського судочинства. – 2007. – № 4. – С. 69–75.
- 71.Кравчук В. М. Припинення корпоративних правовідносин в господарських товариствах : моногр. / В. М. Кравчук. – Львів : Край, 2009. – 464 с.
- 72.Крашенинников Е. А. Право на защиту / Е. А. Крашенинников // Методологические вопросы теории правоотношений. – Ярославль, 1986. – С. 6– 11.

73. Кузнєцова Н.С. Поняття, ознаки і класифікація корпоративних спорів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://legalweekly.com.ua/index.php?id=16061&show=news&newsid=120329>.
74. Купцова М. В. Арбітрабельність спорів у Міжнародному комерційному арбітражі / Купцова М. В. // 2012. – № 5. – С. 41–45.
75. Ловырев Д. Альтернативные способы разрешения споров на рынке ценных бумаг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oecd.org/daf/ca/2012RussianCGRoundtableProceedingsRussian.pdf>.
76. Лукач І. В. Теоретичні проблеми правового регулювання корпоративних відносин в Україні : монографія / І. В. Лукач. – К. : Вид-во Ліра. – К., 2015. – 432 с.
77. Луць В.В., Васильєва В.А., Калаур І.Р., Кобецька Н.Р., Саракун І.Б. Охорона прав суб'єктів корпоративних відносин: монографія / Академія правових наук України; НДІ приватного права і підприємництва / В.В. Луць (заг.ред.). – К.: 2013. – 194 с.
78. Мельник О.О. Корпоративне право України. Навчально-практичний посібник із зразками документів. – К.: ФОП Мельник О.О., 2008. – 368 с.
79. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / За ред. Знаменський Г. Л., Щербина В. С. – К.: Юрінком Інтер, 2012. – 816 с.
80. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: У 2 т. – 2-е вид., перероб. і доп. / За ред. О. В. Дзери (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнєцової, В. В. Луця. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – Т. II. – 1088 с.
81. Осипенко О. В. Конфликты в деятельности органов управления акционерных компаний / О. В. Осипенко. – М. : Статут, 2007. – 621 с.
82. Особливості захисту суб'єктивних цивільних прав : моногр. / за заг. ред. академіків НАПрН України О. Д. Крупчана та В. В. Луця. – К. : НДІ приватного права і підприємництва НАПрН України, 2012. – 400 с.
83. Пашутіна В. Ю. Зловживання корпоративними правами: цивільно-правовий аспект : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / В. Ю. Пашутіна ; Національна академія прокуратури України. – К., 2014. – 18 с.

84. Руденко В. Не формувати образ ворога / В. Руденко // Профспілки України. - № 2 (берез.-квіт. 2006). – С. 27.
85. Рунессон Е. М. Медіація конфліктів і спорів у галузі корпоративного управління [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.ifc.org/wps/wcm/connect/deed798048a7e4ae9e6fdf6060ad5911/Focus_Report_Ukr_final.pdf?MOD=AJPERES
86. Саракун І. Б. Здійснення корпоративних прав учасниками (засновниками) господарських товариств (цивільно-правовий аспект) : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / І. Б. Саракун ; Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва Академії правових наук України. К., 2007. – 214 с.
87. Словарь русского языка / [авт-уклад. С. И. Ожегов]. – М. : Сов. энцикл., 1973. – 846 с.
88. Степанов Д. И. Устав как форма сделки / Степанов Д. И. // Вестник гражданского права. – 2009. – № 1. – С. 4–62.
89. Стефанчук М. О. Окремі питання здійснення і захисту суб'єктивних цивільних прав у корпоративних відносинах / М. О. Стефанчук // Університетські наукові записки. – 2007. – № 4 (24). – С. 130–134.
90. Томчишен С. В. Спірні питання щодо визначення складу сторін корпоративного спору / С. В. Томчишен // Актуальні питання цивільного та господарського права. – 2011. – № 1(26). – С. 32–35.
91. Халфина Р. О. Общее учение о правоотношении / Р. О. Халфина. – М. : Юридическая литература, 1974. – 348 с.
92. Худойкина Т. В. Юридический конфликт как юридическое препятствие в реализации прав и законных интересов: от исходных позиций теории до практики управления и разрешения / Т. В. Худойкина // Юридические препятствия в реализации прав и законных интересов: проблемы теории и практики / под ред. канд. юрид. наук В. Ю. Панченко, канд. юрид. наук А. А. Петрова. – М. : Юрлитинформ, 2015. – С. 180–223.
93. Цивільне право України: Навч. посіб. / Ю. В. Білоусов, С. В. Лозінська, С. Д. Русу та ін. – За ред. Р. О. Стефанчука. – К.: Прецедент, 2005. – 448 с.

94. Цивільне право України : підруч. : у 2 кн. / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнєцової. – 2-ге вид., допов. і перероб. – К. : Юрінком Інтер, 2004. – Кн. 1. – 736 с.
95. Цікало В. І. Проблеми звернення за захистом корпоративних прав у практиці господарських судів України / В. І. Цікало // Актуальні проблеми приватного права : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 92-річчю з дня народження д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. АН УРСР В. П. Маслова, 28 лютого 2014 р. – Х., 2014. – С. 197–200.
96. Шварц О. Обзор законодательства Испании о медиации [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://mediators.ru/rus/about_mediation/foreign_law/spain/text1.
97. Шевченко А. С. Охранительные правоотношения в механизме защиты субъективных гражданских прав / А. С. Шевченко // Механизм защиты субъективных гражданских прав / Сборник научных трудов. – Ярославль : Изд-во Яросл. ун-та, 1990. – С. 27–36.
98. Шершеневич Г. Ф. Курс торгового права. Т. 1. / Шершеневич Г. Ф. – М.: «Статут», 2003. – 480 с.
99. Шимбарева Е. В. Корпоративные конфликты и контроль : гражданско-правовой аспект : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Е. В. Шимбарева ; ФГАОУ ВПО «Южный федеральный университет», Ростов-на-Дону, 2010. – 30 с.
100. Шиткина И. С. Холдинги: правовое регулирование и корпоративное управление: научно-практическое издание / И. С. Шиткина. – М. : Волтерс Клувер, 2006. – 648 с.
101. Штефан М.Й. Цивільний процес: Підручник: К.: Ін Юре, 1997. – 608 с.
102. Щербина В. С. Правова природа корпоративних відносин / В. С. Щербина // Українське комерційне право. – 2006. – № 7. – С. 10-14.
103. Щербина В. С. Суб'єкти господарського права : моногр. / В. С. Щербина. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 264 с.

104. Яроцький В. Л. Цінні папери в механізмі правового регулювання майнових відносин (основи інструментальної концепції) : моногр. / В. Л. Яроцький. – Х.: Право, 2006. – 544 с.
105. Ferrari F. Conflict of Laws in International Arbitration / Ferrari F., Kröll S. – Walter de Gruyter. – 2010. – 466 p.
106. Mackie K. A New Reality Emerging in Corporate Counsel Dispute Manager? / Mackie K. // Corporate Disputes. – 2013. – Jul-Sep [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrmediation.com.ua/files//CD_Jul13_55-57.pdf.
107. Monti A. Arbitration and Corporate Law / Monti A. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://dosbi.com/pdf/International_Commercial_Arbitration.pdf.
108. UK: post Jackson reforms – are mediation costs recoverable? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hsfnotes.com/adr/2013/05/29/uk-post-jackson-reforms-are-mediation-costs-recoverable>.